

WeerribbenLand B.V.

Postbus 170
7730 AD OMMEN

landbouw, natuur en
voedselkwaliteit

uw brief van	uw kenmerk	ons kenmerk	datum
21 november 2008	3090.1/Recreatiepar	FF/75C/2008/0571.	10 juli 2009
onderwerp	k Weerribbenland	toek.to doorkiesnummer	bijlagen
onthefing Flora- en faunawet		0800-22 333 22	1
artikel 75, lid 5 en lid 6, onderdeel c			

Geachte ,

Naar aanleiding van uw verzoek van 25 november 2008 en de aanvullingen hierop van 12 december 2008, 19 december 2008, 22 december 2008, 30 maart 2009, 24 juni 2009, 8 juli 2009 en 9 juli 2009, geregistreerd onder aanvraagnummer FF/75C/2008/0571, om een ontheffing als bedoeld in artikel 75 van de Flora- en faunawet te krijgen, deel ik u het volgende mee.

Hierbij ontvangt u de ontheffing die u heeft aangevraagd, van de verbodsbepalingen genoemd in de artikelen 9, 11 en 13, lid 1, van de Flora- en faunawet voor zover dit betreft het vangen, bemachtigen of met het oog daarop opsporen; het beschadigen, vernielen of verstoren van voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen; het vervoeren en onder zich hebben van de bittersvoorn.

De aanvraag

De aanvraag heeft betrekking op de realisatie van het project "Recreatiepark WeerribbenLand" in de gemeente Steenwijkerland. Doel van dit project is de realisatie van een 5,8 hectare groot recreatiepark en de aanleg van permanente bewoning. Ten behoeve hiervan vinden graafwerkzaamheden plaats in watergangen en vindt er een toename plaats van verlichtingsbronnen. Ontheffing wordt gevraagd van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet voor wat betreft exemplaren van de meervleermuis, alsmede van de verbodsbepalingen genoemd in de artikelen 9, 11 en 13, lid 1, van de Flora- en faunawet voor wat betreft exemplaren van de bittersvoorn, voor de periode van 1 juli 2009 tot en met 31 december 2011.

Overwegingen

Wettelijk kader

Beschermde soorten

De meervleermuis is een beschermde inheemse diersoort als bedoeld in artikel 4, lid 1, onder a, van de Flora- en faunawet en is tevens opgenomen in bijlage IV van de EU-Habitatrichtlijn, diersoorten van communautair belang die strikt moeten worden beschermd.

Datum	Kenmerk	Vervolgblad
10 juli 2009	FF/75C/2008/0571	2

De bittervoorn is een beschermde inheemse diersoort als bedoeld in artikel 4, lid 1, onder d, van de Flora- en faunawet en is tevens opgenomen in bijlage 1, behorende bij het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten¹.

Verbodsbepalingen

Op grond van de artikelen 9, 11 en 13, lid 1, van de Flora- en faunawet is het onder meer verboden om beschermde inheemse diersoorten te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen; nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren; te vervoeren en onder zich te hebben.

Tot vaste rust- en verblijfplaatsen als bedoeld in artikel 11 van de Flora- en faunawet worden locaties gerekend waarin zich kraamkolonies, paarverblijven, overwinteringsplaatsen en verblijven van groepen mannetjes bevinden, afhankelijk van de soort. Belangrijke migratie- en vliegroutes en foerageergebieden die van belang zijn voor de instandhouding van een vaste rust- of verblijfplaats van de soort op populatieniveau, vallen hier ook onder. Daarnaast vallen ook tijdelijke, seizoensgebonden, verblijfplaatsen (bijvoorbeeld nesten, holen) of standplaatsen die van belang zijn voor de gunstige staat van instandhouding van een soort op populatieniveau of per exemplaar hieronder.

Afwijzing meervleermuis

U heeft voor de meervleermuis ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet aangevraagd. De meervleermuis is aangetroffen in het plangebied. Deze soort heeft een belangrijke vliegroute langs de westkant van het plangebied. De Ossenzijlersloot vormt de vliegroute en is ongeveer 30 meter breed. Vanuit Ossenzijl (kraamverblijven) vliegen de meervleermuizen richting grotere open wateren, waarbij gebruik wordt gemaakt van de Ossenzijlersloot. Zonder het treffen van mitigerende maatregelen wordt deze vliegroute verstoord doordat er sprake is van verlichting vanuit het nieuwe recreatiepark. In totaal wordt 175 meter van de sloot extra verlicht. U stelt de volgende mitigerende maatregelen voor:

- Het plaatsen van een bomenrij langs de sloot (afscherming van het licht). De lichtafschermende bomenrij moet voorafgaand aan het plaatsen van de verlichting aangelegd zijn. Een dergelijke bomenrij moet bestaan uit een boomsoort die in de zomer veel blad heeft en moet bestaan uit een dicht struweel als ondergroei. Deze groenstrook moet minimaal 3,5 meter hoog zijn, omdat dit ook de hoogte is van de verlichtingsbronnen langs de Ossenzijlersloot. Deze groenstrook dient langs de gehele planlocatie aangelegd te worden (minimaal 175 meter).
- Het spaarzaam plaatsen van verlichtingsbronnen.
- Het gebruik van groene lampen in plaats van witte lampen.
- Het plaatsen van een laag vermogen armatuur (8W) op een lage mast (3,5 meter) met een mastafstand van 12 meter, waardoor het lichtniveau boven de sloot 0,05 lux is.
- Het gebruik maken van een tijdsklok (bijvoorbeeld de helft van de verlichting na 11 uur 's avonds uitdoen).
- Het uitvoeren van bovenstaande maatregelen vindt plaats onder begeleiding van een deskundige² op het gebied van vleermuizen.

¹ Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten (Stb. 2000, 525), laatstelijk gewijzigd bij Stb.2007, 253.

Datum	Kenmerk	Vervolgblad
10 juli 2009	FF/75C/2008/0571	3

Met de door u voorgestelde maatregelen zal het negatieve effect door de extra verlichting beperkt blijven. Het toepassen van deze maatregelen is van groot belang, omdat de meervleermuis zeer gevoelig is voor verlichting. Als rekening wordt gehouden met bovenstaande dan zal de meervleermuis geen negatieve effecten ondervinden van de extra verlichting van het recreatiepark. In dat geval is er geen sprake meer van het overtreden van verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. Een ontheffing voor de meervleermuis is dan ook niet noodzakelijk.

Aanbeveling

Ik adviseer om de verlichting van het bedrijventerrein, welke is gelegen aan de overzijde van de Ossenzijlersloot (en buiten het plangebied), aan te passen ten behoeve van de meervleermuis.

Ontheffing

Op grond van artikel 75, lid 5, van de Flora- en faunawet worden ontheffingen slechts verleend wanneer er geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort. Op grond van artikel 75, lid 6, aanhef en onder c, wordt in het geval van soorten die bij algemene maatregel van bestuur³ zijn aangewezen ontheffing slechts verleend wanneer er, naast de voorwaarde dat geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort, geen andere bevredigende oplossing bestaat en met het oog op andere, bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen, belangen. In artikel 2, lid 3, onder j, van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en planten-soorten¹ worden als andere belangen als bedoeld in artikel 75, lid 5⁴, onder c, van de Flora- en faunawet, onder andere aangewezen de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

Instandhouding van de bittervoorn

De bittervoorn is in het plangebied aangetroffen. Doordat alle sloten binnen het plangebied worden gedempt, zullen vaste rust- en verblijfplaatsen van de bittervoorn vernietigd worden. In de kop van Overijssel is de bittervoorn echter vrij algemeen. Ook zijn er in de directe omgeving vergelijkbare sloten aanwezig en het is het aannemelijk dat de bittervoorn daar ook voorkomt.

² Het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

³ Bijlage I bij het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten (Stb. 2000, 525), laatstelijk gewijzigd bij Stb.2007, 253.

⁴ Omdat dit Besluit nog niet is aangepast aan de wijziging van de Flora- en faunawet van 7 april 2006 wordt hier nog over andere belangen als bedoeld in artikel 75, lid 5, onderdeel c geschreven, terwijl hiermee lid 6 wordt bedoeld.

Datum	Kenmerk	Vervolgblad
10 juli 2009	FF/75C/2008/0571	4

Door het voorgenomen plan zal per saldo meer open water ontstaan. Daardoor zal er voldoende leefgebied geboden kunnen worden voor de bittervoorn. Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de soort tot een minimum te beperken, stelt u de volgende maatregelen voor:

- De sloten in het plangebied worden in de periode september-november gedempt.
- De sloten worden opgedeeld in compartimenten en leeggepompt.
- De aanwezige bittervoorns worden hierbij afgevangen en overgezet naar soortge-
lijk biotoop buiten het plangebied.

De door u voorgestelde maatregelen zijn niet geheel voldoende. Ter aanscherping zijn in de ontheffing dan ook aanvullende voorwaarden opgenomen. Met het wegvangen van bittervoorns voorafgaand aan het dempen, dienen ook de aanwezige zoetwatermosselen meegenomen te worden. De zoetwatermossel vormt namelijk een essentieel onderdeel bij de voortplanting van de bittervoorn. Het verplaatsen van bittervoorns dient te gebeuren in vergelijkbaar habitat in de directe omgeving. De gunstige staat van instandhouding van de bittervoorn komt niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de bovengenoemde maatregelen en volgens de overige in de ontheffing opgelegde voorwaarden.

Andere bevredigende oplossing

Het plan is locatiegebonden. De locatie is al vanaf begin jaren '90 door de gemeente Steenwijkerland en de provincie Overijssel aangemerkt als zogenaamde 'gele stip'; een aanduiding voor verblijf- en dagrecreatie, opgenomen binnen het gebieds perspectief Noord-West Overijssel. Dit is overgenomen in het Streekplan. Het plan moet een impuls geven aan de recreatieve mogelijkheden in het gebied. Het "Natuurgebiedsplan Overijssel" is een belangrijke bouwsteen voor de realisering van natuur en landschapsbeleid van rijk en provincie. Met de bouw van 6 permanente woningen is het ook een uitbreiding van Ossenzijl. Hiermee is het voldoende aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voorhanden is.

Zorgplicht

Voor de soort waarvoor ik u ontheffing verleen, bent u gehouden aan de in de ontheffing opgenomen voorwaarden. Voor alle soorten echter, geldt de zorgplicht ex artikel 2 van de Flora- en faunawet, die van toepassing is op zowel beschermde als onbeschermde dieren- en plantensoorten, ongeacht vrijstelling of ontheffing. Op grond hiervan dient u zoveel als redelijkerwijs mogelijk is schade aan deze soorten te voorkomen.

Vogels

U dient gedurende de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor de in het plangebied te verwachten vogelsoorten kan dit plaatsvinden door werkzaamheden buiten de broedperiode van aanwezige soorten uit te voeren. Tevens kunnen voorbereidende maatregelen worden getroffen om te voorkomen dat vogels tot broeden kunnen komen binnen het plangebied. Ik wijs u erop dat voor het broedseizoen geen standaardperiode wordt gehanteerd in het kader van de Flora- en faunawet. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voorts wijs ik u erop dat verblijfplaatsen van standvogels die hun verblijfplaats het hele jaar gebruiken, zoals hollen van spechten, jaarrond zijn beschermd. Voor het verwijderen van dergelijke verblijfplaatsen is te allen tijde een ontheffing vereist.

Datum
10 juli 2009

Kenmerk
FF/75C/2008/0571

Vervolgblad
5

Conclusie

Gelet op het voorgaande verleen ik u ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet. Aan deze ontheffing zijn voorwaarden verbonden.

De ontheffing en de voorwaarden treft u hierbij aan.

Bezwaar

Het kan zijn dat u het met deze beslissing niet eens bent. U kunt dan (net als andere belanghebbenden) binnen zes weken na de verzenddatum van deze brief, bezwaar maken. U doet dit door een brief te sturen aan Dienst Regelingen, afdeling Recht en Rechtsbescherming, Postbus 20401, 2500 EK Den Haag. Uw bezwaarschrift moet ten minste bevatten:

- uw naam en adres
- de vermelding: 'ontheffing artikel 75 Flora- en faunawet' en het aanvraagnummer
- een afschrift van deze brief
- de redenen van uw bezwaar
- de datum van uw bezwaarschrift
- uw handtekening

De teammanager Recht en Rechtsbescherming van Dienst Regelingen zal namens de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit op het bezwaarschrift beslissen.

Als u iemand machtigt namens u bezwaar te maken, vergeet u dan niet een door u ondertekende machtigingsverklaring mee te sturen.

DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKWALITEIT,
voor deze,
de teammanager uitvoering Dienst Regelingen,

DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKwaliteit

Naar aanleiding van het verzoek van ████████ namens WeerribbenLand B.V.,
op 25 november 2008 en de aanvullingen hierop van 12 december 2008,
19 december 2008, 22 december 2008, 30 maart 2009, 24 juni 2009, 8 juli 2009 en 9 juli 2009

gelet op artikel 75, lid 5 en 6, onderdeel c, van de Flora- en faunawet

Verleent hierbij aan:	WeerribbenLand B.V.
Adres:	Zwolsesweg 1
Postcode en woonplaats:	7731 BC OMMEN
Voor het tijdvak van:	10 juli 2009 tot en met 31 december 2011

ONTHEFFING

FF/75C/2008/0571

Van de verbodsbepalingen genoemd in de artikelen 9, 11 en 13, lid 1, van de Flora- en faunawet voor zover dit betreft het vangen, bemachtigen of met het oog daarop opsporen; het beschadigen, vernielen of verstoren van voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen; het vervoeren en onder zich hebben van de bittervoorn (*Rhodeus sericeus*).

Het gebied waarvoor de ontheffing geldt, betreft het plangebied voor de realisatie van het project "Recreatiepark WeerribbenLand" gelegen in de gemeente Steenwijkerland, direct ten noorden van Ossenzijl. De westgrens wordt gevormd door de Ossenzijlersloot en de zuidoostgrens door de Ossenzijlerweg, één en ander zoals is weergegeven in figuur 1 van het bij de aanvraag gevoegde rapport "Nader onderzoek flora en fauna Recreatiepark WeerribbenLand" van 13 november 2008.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorwaarden verbonden:

Algemene voorwaarden

1. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven genoemde soort en beschreven verboden handelingen verleend.
2. De ontheffing geldt alleen voor de uitvoering van de werkzaamheden, zoals vermeld in de projectomschrijving voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
3. WeerribbenLand B.V. (hierna te noemen: de ontheffinghouder) dient onverwijld contact op te nemen met Dienst Regelingen indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorwaarde 1 noodzakelijk zijn.
4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder blijft daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
5. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
6. De ontheffinghouder dient, zodra de datum waarop de werkzaamheden zullen aanvangen bekend is, het bijgevoegde meldingsformulier volledig in te vullen en naar Dienst Regelingen te zenden.

Specifieke voorwaarden

7. Bij de planning van de werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met de seizoensactiviteiten van de bittersvoorn, om verstoring in de meest kwetsbare perioden (voortplanting en winterrust) te voorkomen. De voortplantingsperiode van de bittersvoorn loopt globaal van april tot en met augustus. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een deskundige¹ op het gebied van vissen.
8. De werkzaamheden aan de watergangen dienen uitgevoerd te worden in de periode van september tot en met november, mits de watertemperatuur in de betreffende watergang niet lager dan 8 ° Celsius en niet hoger dan 20 ° Celsius bedraagt.
9. Ongeveer één week voorafgaand aan de werkzaamheden dient de water- en oevervegetatie van de betreffende watergang met een open maaikorf te worden gemaaid.
10. Vervolgens dient de betreffende watergang te worden afgedamd.
11. Naast de dam dient de watergang in het te dempen deel plaatselijk verdiept te worden (kuil), zodanig dat vis zich bij waterstandverlaging hierin kan verzamelen.
12. Het afgedamde deel dient vervolgens leeggepompt te worden onder begeleiding van een deskundige¹ op het gebied van vissen.
13. De aanwezige bittersvoorns en zoetwatermosselen dienen te worden weggevangen. De gevangen bittersvoorns en zoetwatermosselen dienen uitgezet te worden in een hiervoor geschikt habitat, binnen het watersysteem waar de exemplaren gevangen zijn, maar buiten de invloedzone van het project.
14. De bovenstaande maatregelen dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige¹ op het gebied van vissen.

Overige voorwaarden

15. Deze ontheffing kan worden ingetrokken, indien blijkt dat de ontheffinghouder zich niet houdt aan de voorwaarden.
16. Indien blijkt dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren, dient u, zeker twee maanden voor het verstrijken van deze termijn een verlenging aan te vragen. Dit voorkomt onnodige vertraging van het project.
17. Aanspreekpunt in het kader van deze ontheffing en de daaruit voortvloeiende voorwaarden is Dienst Regelingen, Postbus 19530, 2500 CM Den Haag.

Den Haag, 10 juli 2009
DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKWALITEIT,
voor deze,
de teammanager uitvoering Dienst Regelingen,

¹ Het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

Meldingsformulier start werkzaamheden

landbouw, natuur en
voedselkwaliteit

Ontheffing Flora- en faunawet, artikel 75, lid 5 en lid 6, onderdeel c

Gegevens verleende ontheffing

Aanvraagnummer FF/75C/2008/0571
Project Recreatiepark WeerribbenLand
Ontheffingsperiode 10 juli 2009 tot en met 31 december 2009
Naam ontheffinghouder WeerribbenLand BV
Adres [redacted]
Postbus 170
Woonplaats 7730 AD OMMEN

Gegevens werkzaamheden

Contactpersoon uitvoering werkzaamheden
Telefoonnummer (vast)
Telefoonnummer (mobiel)
Locatie(s) werkzaamheden
Datum gereedkomen compensatiemaatregelen
Datum start werkzaamheden
Overzicht planning werkzaamheden
.....
.....
.....
.....
.....
.....

***Dit formulier dient zodra de aanvang van de werkzaamheden bekend is
te worden ingediend bij Dienst Regelingen!***

Retouradres

Dienst Regelingen
Postbus 19530
2500 CM Den Haag
Fax: [redacted]
Email : [redacted]